

LIBERTATEA

ABONAMENTUL: „Libertatea” cu „Foata Interesantă” și „Plugarul Luminat” — 120 Lei pe an, 60 Lei pe 1/2 an, 30 Lei pe 1/4 de an.
Pentru țărani, preoți, învățători, mici meseriași și mici negustori: „Libertatea” cu „Foata Interesantă” și „Plugarul Luminat” 100 Lei pe an, 50 Lei pe jumătate de an 25 Lei pe un pătrar de an. — Deosebite, foile nu se dau.
Pentru străinătate: Iugoslavia, Cehoslovacia 200 Lei. — Pentru America, 200 Lei pe an, trimiși prin cec de bancă foilă la Orăștie.

Redacția în Orăștie (Trans.) | Foile pentru popor | Directori: Pr. IOAN MOȚA | Apare în fiecare Joi | Administrația în Orăștie Trans.

Pilda mult grăitoare a Americii!

— Stăpânilor românești, când ve-ți înțelege-o și voi? —

O pildă neașteptat de frumoasă ne vine din America. Ni o povestește ziarul „America” din Cleveland, scriind:

Un tren alcătuit din 5 vagoane, a plecat ieri din Stațiunea „Union” spre New York.

Peste 200 de streini erau duși spre portul (stația de corăbii) de plecare, pentru a fi trimiși napoi spre felurite țări, din care au venit!

Orașul Cleveland a dat și el 20 de „călători”.

Trenul și-a început mersul dela Seattle (oraș la marginea dinspre Iaponia a Americii), a trecut pe la noi, merge spre Washington, — și stă în șecure oraș mai de frunte, spre a lua pe toți acei streini, cari, la urma cercetării asupra lor, au fost aflați vinovați de a fi intrat în țară cu pașapoarte false, sau fără vizele de lipsă!

(Adecă, dacă chiar ai avut pașaport în rândululă, dar consulatul american nu ți-a pus „viza” pe el, adecă nu ți-a dat drumul la intrare, — acum ești adunat frumos de pe dromuri și — asvârlit afară!)

„Ceata aceasta (de streini adunați), spune mai departe ziarul, va fi dusă dela stația de tren din New York pe un vapor, care-l duce la Ellis Island (Inzula la care sunt oprși câți intră de pe mare în America și aici sunt cercetați de intrunesc cerințele legii de intrare). Aici ei vor fi împărșiți, după țările din care au venit.

De cinci ori pe an — așadar tot la 2 luni și jum., un tren de acesta pleacă dela marginea cea mai depărtată a țării și până la capitală, — adunând pe toți câți comisiunea cea în drept, i-a aflat vinovați de a sta prin țară fără a fi intrat pe ușa cea mare, ci pe porțile dosnice, sărind peste garduri și umblând cu hârtii mincinoase!

Iaca ce face America! Fapta ei e cea mai viuă dovadă, că ei nu-i pasă de judecata „vecinilor” care o să zică, că e „barbarie” să scoți tu pe un om din țară!

În America, începând dela Seattle până la Cleveland, — depărtare uriașă, de 5 ori-mai mare ca drumul dela T. Severin la Hotin, — și a găsit numai 200 de oameni așezați aici pe temel de cărți mincinoase. Nu are dară prez multe gadini streine pe trup, și totuși la peptănul cel des și se peptenă să se curățe de ei.

Ce face stăpânirea românească, cea a cărei trup e stop de paraziți așezați pe corpul țării, cu cărți care de care mai mincinoase? La noi ai umplea cele 5 vagoane din 2 orașe mici mici! — Dar la noi lipsesc acei, cari să-l caute și să-l găsească cu documente mincinoase!

Iaca pentru ce țara noastră însetoșează după un guvern național-creștin, ca cerbul după izvor! — Căci numai un astfel de guvern ar avea și voie și curaj, a lua măsuri ca America pentru — peptănarea țării!.

10 Decembrie.

Dacă neamul nostru românesc are cuvinte a se bucura de câteva zile însemnate, cari înseamnă pași mari spre mai bine în istoria lui abucimată, dacă ele înseamnă lăpădarea câte unui cerc de fier pus pe trupul neamului de veacurile vitregului său trecut, — apoi printru acele zile de avânturi spre mai bine, — trebuie să îngrue cu bucurie și ziua de 10 Decembrie...

10 Decembrie e ziua în care

fericita tinerimea universitară română a zilelor noastre, a anilor abla trecuți, s'a hotărât să zgudue din nebăgarea sa de seamă neamul românesc, cel ce se vedea adunat tot la un loc, și o socotea asta de un mare al său noroc, dar nu bagă de seamă cum mâni vrășmașe și inveniate îi așează pe gât un nou jug, pe care-l leagă cu sârmă de argint, uneori de aur, dar sârmă ghimpată care să-l roadă gâtul până i-o cădea capul...

Ochiul limpede al bunei noastre

tinerimi a văzut păătozsa și grăbita lucrare a răilor, și în 10 Decembrie 1922 a hotărât: să sone goarna de alarmă pentru a-și trezi neamul, al zgudul din nebăgarea lui de seamă și a-i chema la luptă de a părăre națională!

Prin câte suferințe avură să treacă banii copii ai neamului, numai inimile lor zbucimaste oștău!

Dar una o șum și noi cu toții: Neamul n'a răpas rece la chemarea lor cea neprihănită, și azi avem o trezire națională înzecit mai mare și mai sănătoasă, decât palate de alarma dată de ei!

Dacă azi avem bucuria de a vedea o mișcare națională mai viuă ca ori-când și care se întetește și se îndârjeste zi de zi, — mare e partea de vrednicie a tinerimii noastre bune întru aceasta!

Dacă azi tinerii pot să se întoarcă în pace la cartea lor, căci bătrânii au luat ei în mână mișcarea și o duc cu bărbăție înalțe, — bătrânii recunosc cu dragă inimă, că mare e partea de ajutor ce au dat-o tinerii pentru a avea mișcarea sănătoasă de azi.

Dacă azi mulți surzi de mai înainte, încep a auzi, dacă mulți orbi încep a vedea, dacă mulți muți încep a grăi, dacă câte-un Saul se prefăce în Paul, — bucuria noastră, iubii tineri ai acestor ani de istorice prefaceri, trebuie să fie mai mare ca a ori-cărui altora!

10 Decembrie intră în șirul sărbătorilor naționale celor mai pline de vrednicie, — spre lauda noastră, tineri bravi ce ați înțeles chemarea vremii și ați dat un cuprins netrecător acestei zile!

Saul—Paul.

Mare cărturar al Evreilor era Saul. Tânăr, luminat, suflet aprins, luptător neodihnit pentru legea sa. Și filadcă Isus se atinsese de „legea” lor, și voia schimbarea ei în mai bună, Saul s'a pus în capul celor ce prigoneau cu strășnicie pe dulcele la graia și blândul Isus... Până ce într-o zi, când el era chiar pe drum spre Damasc, ca să prigonească și în acea cetate pe învățăcelii lui Isus, auzi'a glas din cer care i-a zis lui: „Saul! Saul! de ce mă gonești?...” Uimit de acest glas, el, după îndrumările glasului de sus, s'a dus în cetate și,

în loc de prigonire, a primit botezul și a intrat între Apostolii lui Isus, sub numele de Paul. Și a fost cel mai luminat, cel mai aprins, cel mai neodihnit luptător pentru Legea cea nouă, pe care la biruință a ajutat-o peste tot locul pe unde a trecut, până chiar în cetatea puternicilor împărați romani, în Roma!

Lege nouă, evanghelie nouă, a început a fi propoveduită în scumpa noastră Românie, de trei ani încoace, pentru schimbarea „Legii vechi”, care pe Român îl ținea tot după ușa și pe streini în fruntea mesii... Și vechii cărturari, atinși în mândria lor, prigoni-au, cât făiș, cât în ascuns, pe propoveditorii cei noi... Printre aceștia, acolo era și luminatul cărturar C. Bacalbașa, și din casa în care el ședea, multe săgeți inveniate se aruncau asupra noilor propoveditori!... De-o dată auzi'a învățatul cărturar, ca și Saul, glas din cer, care-l întreba: „Saul, Saul, de ce mă gonești?...”

Și el, ca și Saul, luminat-s'a și zguduit-s'a de această chemare. Și mare este bucuria noastră astăzi, când vedem, că Saul-ul nostru de ieri, veste dă lumii și țării, că prefăce-se în Paul cel întors la Hristos, la Neam, și că în rădurile întăle a luptătorilor își va căuta locul, — chiar așa ca Paul cel din evanghelie...

Fericit a fost Paul slujitorul lui Hristos, mare s'a făcut el prin lupta cea pentru noua credință și mult a ajutat-o el ca să ajungă la biruință, —

fericit dorim să ajungă și Paul al nostru, fruntașul ziarist român C. Bacalbașa, cel ce părăsește scaunul strein în care ședea, — și ca mare apostol al credinței celei nouă, să-și încheie cariera sa de fruntaș ziarist și de bun Român!

Așa îl salutăm acolo unde s'a dorit prin scrisoarea cu care se desparte de gazetele jidănești „Adevărul” și „Dimineața”, cărora le spune: „...În țara noastră se începe o mare și lungă bătălie, în care vor figura (vor fi de față) toți cei ce și iubesc țara”. Eu vreau să fi în rândurile dintăle ale ei!...

Coperit de glorie să ajungi în această bătălie, de toți cinstitul Paul al nostru!

Toate ziarele românești iau cu plăcere știre de hotărârea d-lui Bacalbașa și scriu frumos despre acest pas al d-sale.

Două mari procese ale țării, împotriva răilor dinea.

La Chișinău, — La București.

Cetitorilor de fol le e cunoscut, că în Basarabia s'a descoperit o mare răutate în comuna Tatar-Bunar: Solii ai duhului rău bolșevic rusesc (adecă vorbă să fie că „rusesc”, în faptă ijdovesci), pregătise acolo o rebeliune, un început de revoluție, cu gândul ca focul acela să se întindă, doară cuprinde toată Basarabia și doară poate trece și mai încolo peste Moldova, — pentru ca, așa în turbureală, să se poată cumva rupe iară Basarabia dela România!

Siguranța statului a descoperit la vreme păcătoșul plan, a pus mâna în ceafa căpeteniilor lui. La cercetările făcute pe la casele răilor, a aflat de fapt arme ascunse și altele. Încercarea de revoluție, pentru a răsturna buna rândotală în țară și a da foc țării, n'a reușit, dar căpeteniile ei au fost aflate. 285 de locuitori ai locului și jurului, cari au fost bănuți ca părtași ai răutății, au fost puși la răcoare și în luna trecută s'a început procesul împotriva lor și el abia săptămâna trecută s'a putut sfârși, după ascultarea a nenumărați martori. S'a dovedit acolo în fața judecătorilor, că da, totul a fost pus la cale și încurajat de bolșevicii din Rusia, sprijiniți pe dușmanii cel din lăuntru ai țării.

Când s'a făcut arestarea celor aflați asupra faptului sau bănuți a fi fost în legătură cu ei, — s'au arestat 280 persoane.

Cercetându-se acum prin proces tot ce se spunea despre unii și despre alții, tribunalul militar (Curtea marțială) a aflat dovezi vinovați pe 85 de inși, cărora le-a dat pedepse după mărimea vinelor lor: Capitul răutăților, lui Iustin Batisoff, i-s'a dat muncă silnică pe viață, căci a fost dovedit că era omul de încredere a lui Lenin și primea îndrumări ce și cum să facă pentru a răsturna lucrurile în Basarabia, fi-rește pentru plată grea. Doi „adjutanți” ai lui, au fost osândiți la câte 15 ani muncă silnică, 3 inși la câte 10 ani, — iar ceilalți la 8, 6, 5, 3, 2 ani, câțiva inși numai la câte 6 luni. Cel mai mulți, 200 de inși, au fost scoși de sub urmărire.

Pentru a apăra pe acești mișei au venit solii din străinătate, tot comuniști de cel mai răi, ca și Barbusse, amestecându-se în treaba judecării și cercând a spăria țara sau pe judecători, ca doară doară îl fac scăpați, ori să nu-l pedepsească. Pentru aceea a fost și Barbusse fiuerat, hăduit și abia a scăpat nebănut de studenții naționali creștini la București.

Ticăloasa bandă dela Tatar-Bunar a aflat, durere, cuvinte de încurajare și aci, în țara noastră, în partidul fără-nesc, a cărui gazetă „Aurora” (alui Dr. Lupu) punea vorbă bună pentru răzvrățiți.

Procesul Locotenentului

Morărescu.

Tot ca urmare a stărilor din Basarabia, la Corpul II de Armată din București, se debate de 2 săptămâni un alt mare proces:

Se știe ce năczuri avem cu năvala de streini, cari de cari mai mișei și mai răuvoitori țării noastre, cari ne vin roluri-roluri, de peste Nistru, din Rusia. Ei vin pentru două pricini: unul fiindcă acolo își

tem piêlea de poporul rusesc, care începe să se deștepte și să-l iee de guler pe Evrei pentru marele rău ce l'au făcut țării lor, alții vin ca șpioni, sau ca stricătorii de suflete, răspândind fel și fel de vești rele, pe urma cărora, când s'ar încerca o lovitură (cum era să fie cea pusă la cale la Tatar-Bunar), să albă izbândă ușoară, aflând aci un popor zăpăcit și spăriat!

Mai ales după răutatea dela Tatar-Bunar, s'a asprit peza pe Nistru și s'au trimis acolo ofțeri de peza pe ales, din cei mai aspri și treiți. Printre aceștia era și Locotenentul Morărescu, cu un pluton de soldați. Fiindcă locul peste care era pus de peza, nu era loc de trecătoare, ofțerul a dat ordin (poruncă) soldaților, că dacă simt pe cineva că vine pe Nistru (cu luntrea) sau că a ajuns la țarm nebăgat în samă, să strige să stea și de vede că nu stă, să tragă asupra lui fiind bine! Ca acela om de omenie nu poate fi, după ce nu merge pe unde e trecerea cea după lege. Acela e un dușman și răuvoitor pentru țară. Nu are cuvânt de a-l cruța!

Soldații au împlinit porunca patriotice a ofțerului lor, simțind și ei că — așa e. Nu-l învață nici un rău, ci să și îmolinescă slujba de apăratori neîndoelnici ai țării, în fața năvalei de mișei de peste Nistru.

Și fiindcă acela nu se stămpărau, ci tot mereu, pe clas, pe minut, cercau să treacă dincoace, aducând cu ei boala de care ar dori să vadă bolnăvită și țara noastră, așa cum e a Rușilor, — soldații locotenentului ce nu știe de glomă, Morărescu, au tras și au calcat la pământ câțiva talharoi, cari nu voiau să știe de vre-o oprită de-a veni la noi, ca într'un sat fără câni.

Pentru asta banda celor cari nu pot vedea această aspră apărare de năvala acelor mișei, — au început a striga: Ofțerul Morărescu e un ucigaș! El omoară fără întrebare pe „nevinovații” — aruncați de soarte” pe pământul țării Românești! Il ucide și apoi „hoții” de soldați „rumuni” și jafuel.

Și s'au ridicat atâtea plângeri, până ce comandantul armatei a spus: Hai, facem proces. Se va dovedi dacă e ceva vinovat în purtarea ofțerului apărător de hotar, sau dinpotrivă.

Și de 2 săptămâni se debate procesul acesta nainte Curții Marțiale a Corpului II de Armată din București.

Întru apărarea ofțerului au alergat advocați și alți apărători, civili și militari, aproape așa ca la Procesele studenților. Toți văd în acest proces, nu un proces de rind, ci un proces național, procesul celor ce apără pământul scump al țării, față de cel-ce ar dori să-l vadă cât mai năpădit de streini!

— Foarte frumos l'au apărut, printre alții, pe locot. Morărescu, dl maior Băgulescu, spunând că judecătorii trebuie să țină samă de simțământul oșterei, care este patriotismul, pe care nu-l putem cere să-l albă cel-ce n'au avut și nu au o țară!... A pus în compănă și ascultarea soldaților. Stau aci ca acuzați (invinuiți) mai mulți soldați, pentru că au împlinit ordinul mai marelor lor. Pot fi ei pedepsiți pentru această disciplină a lor? Atunci ar urma să dăm voce soldatului a hotărî el ce are de împlinit dela porunca superiorului și ce nu. Eu voi fi de pază la hotar. Dau ordin să se tragă în inamicul ce-mi vine în față. Soldatul îmi va putea spune:

Stai domnule ofțer, să caut prin lege, că oare bine l' să trag sau că de voi trage, voi fi pedepsit?

Și alte prea lămurite dovezi a adus bravul ofțer, maiorul Băgulescu.

— Dl adv. Tak: Polierat, bine cunoscut din apărarea în procesele studențești, apără pe locot. Morărescu ca pe un glorios militar al armatei noastre, iar pe grănicerii trași și ei pe banca acuzaților, îi numește „admirabili grăniceri” cari au împlinit cu sfintețe îndrumarea primită: „Nimenia nu trece Nistrul!” — O lume stă înmărmurită în fața acestui proces. A osiadi aci, înseamnă să înjosești virtutea ostășească română. Și nici o lege nu vădă acest drept! Când tulburatorii ordinii din Rusia, sunt acei cari li vedem (Jdanii), și când acia încearcă prin ori ce mijloc să tulbure și țara noastră, — atunci soldatul Ion sau Giorge, nu mai are nevoie să aștepte ordine cum să și apere țara lui! Zi de zi suntem atacați la granița Nistrului, și mă gândesc cu groază la ce pildă tristă ați da, printr'o osândire! Cât de mult ați slăbi acea pază a țării noastre.

Toate neamurile se apără, ca un semn de trezire la sine:

În Spania spărarea țării e în mâinile viguroase ale militarilor, ca să înlătore năvalele streine și îngenunchierea națiunii spaniole!

— În Italia Mussolini e întruparea conștiinței naționale care a culcat în stradă pe comuniștii cari voiau să zdruncine temelile Italiei!

— În Franța se duce luptă contra năvălirii streinilor, chiar și a celor frați de sânge, ca Italianii.

— Germania a năbușit în sânge încercările comuniste de-a comuna țara.

— America a spus demult: America a Americanilor! Și azi nu lasă să intre în țară decât un număr restrâns de streini, deși are loc și izvoare de bogăție, pentru de 3 ori atâtea locuitori.

— La noi tinerul Berkovitz a scris, ca teză de Doctorat la Paris, că Evreii s'au găsit aici dela începutul lumii, — ca să dovedească că au drept asupra acestei țări!

De aceea: nu suni destule gloanțe pentru apărarea Nistrului și a țării de aceea năvală streină, ce ne amenință de acolo.

(Debaterile urmează pe când tipărim noi foala. Toată lumea așteaptă cu încredere judecata, care are în sâmbătă naț. oală, așa cum au avut procese studențești din anii aceștia).

Știri dela Liga Apărării Naț. Creștine.

— Glas din popor. —

Nădejile ce se leagă de această Ligă, sunt tot mai multe și mai adânci în popor. Și cu drept cuvânt, pentru că prea se fac multe în țara noastră pe placul streinilor, mai ales pe al Jdanilor, încât bietul popor începe a-și pierde credința. Și atunci, în chip firesc, el își anină nădejile de viitor, de o astfel de formațiune politică, pe care o văd că înlătură pricina boalei de azi: înfrățirea ijdovescă, cea a tot stricătoare.

Iată azi câteva dovezi:

— Din Cladova, comună în plasa Bălăniți, județul Caraș-Severin,

ne scrie fratele nostru Traian Lupulescu, fruntaș în sat și în Comitetul școlar, cuvinte venite dela inimă, zicând, printre altele:

„Sub stăpânirea de azi acugi ajungem de o să strige și moșii din gropi: Vai, nu muli putem r?”

„Dar azi, când auzim că un bănuț la prople, stăruind în bine, un bănuț la tultor, în persoana vlăstarului, face-nesc A. C. Cuza, par'că ne cad din petrele de pe suflet, și că dejde dulce, blândă, ne întră în inimă. De aceea vă scriu aceea ce văd în poporul din jurul nostru, care strigă după dreptate, și fiindcă alții nu ni-o fac, noi, acest popor, vom sări cu toții întru ajutorul dlui Cuza și ai acelor din jurul dsale”.

Și ne arată întâmplări adevărate, greșeli supărătoase ce le vin dela unii-alții ce șed în scaune de slujbași, dar nu și în scaunul dreptății!..

Răspundem fratelui din Cladova și de ori unde, că oamenii cu cari d. Cuza se încungioară și cari li urmează, li știm avînd suflete drepte. A nădăjdul în ei, nu e în zadar!.

Din Criseni (Călan),

ni-se scrie, că cei vre o 200 de muncitori dela turnătoria de fer de acolo, toți vor intra în „Liga A. N. Creștine” îndată ce se va înființa o secție și aci, — căci tare doresc și ei zile mai bune, că azi o duc rău destul cu atâtea porunci-tori, tot străini de cei fără nici o tragere de inimă pentru Români. Nădăjdesc că Liga le va sări în ajutor. — Au drept s'o nădăjdulască. Liga le va parța grija ca părintele cel îndurerat de copilul său în suferință, nu ca — măștehoiul cel rece și strein cu inimă!

— Din Șugag, comună mare în jud. Sibiu, aflăm, că în curând poporul de acolo se înscrie în număr mare în Liga Ap. Naț. Creștine.

— În Munar, Banat, s'au înscris 41 de însufleșiți Români Vom da amănuntul!

Să traiescă! Cel mulți înaltele!

Pentru „Căminul Cult. Creștin”.

(Casa Studenților).

Banul nostru cetitor Damaschin Belcia din Goruia (Bănuț) a adunat dela mai mulți Români vrednici și bine înțelegători din Goruia și dela muncitori din Anina, suma de Lei 355 pe care ni-a trimis-o însoțită de o scrisoare în care ne arată frumoasele nădejdi pe cari atât poporul țării cât și muncitorii cel cu suflet nestrucat românesc, le leagă de lupta pe care au dat-o și o dau studenții nostri, luptă ce se întruchipează în zidirea Căminului Cultural dela Iași. Deaceia cu drag au dărit și cât au putut pentru frumosul scop. Iată și numele dăruitorilor:

Din Goruia: Damaschin Belcia 30 Lei; Sofronie Freaștu 20 l., Iconia Frenți 20 l., Dumitru Belcia 20 l., Stana Belcia 20 l., Gheorghe Ștefan 15 l., Stanca Ștefan 15 l., Ioan Becineaga 10 lei; Din Anina: Ioan Cuculea 20 l., Gheorghe Truta 20 l., Gheorghe Mulcan 20 l., Damaschin Stăngu 10 l., Iancu Moată 10 l., Gri-

gorle Moacă 10 l., Serafin Beutură 10 l., Veselin Cotariă 10 l., Pea Niculșe 15 l., Radu Ilie 10 l., Zurchescu Iosif 10 l., Nicolae Cuculea 10 l., Simion Dobroică 10 l., Nicula Moacă 10 l., Stefan Cotreanț 5 l., Nicolae Goian 10 l., Mand. Marșavea 5 l., Tizmonar 5 l., Fixmer Franț 5 lei; Dumitru Crucean, vopsitor în 35 Lei.

Din Valea Ferului (Județul Medoarel) ne-a trimis einstitul nostru ate abonat, Alexe Luch Lei 365 primiți ca dar dat cu dragă inimă pentru „Căminul Cultural” dela Iași, cărula dăruitorii îi zic: „Casa Dreptății” unde se va face dreptate pentru toată România, — dela armătorii:

Pavel Brugian 50 Lei, Nicolae Pălean 50 Lei; — câte 20 Lei: Alexe Luch, Andrei Balinț, Iosif Segan, Petru Petcu, Lazar Balinț, Pavel Muntean Petru Florea, Nic Jian; — câte 10 Lei: G. Opreșc, G. Crai, St. Josian, Petru Balinț, Pavel Muntean, M. Hai Negru, Iosif Negru elev cl. VI, Danilă Pogany, pădurar; — câte 5 Lei: P. Roman, Dum. Muntean, Iohan Choch, G. Ștefanoc și Milente Mătasărean, — de tot 365 Lei.

De tot de azi . Lei 805.—
Din Nr.ii trecuți „ 130611.—
De tot la „Lib.” Lei 131.416.—

Pt. Tablourile studențești:

Din America:

Fratele Iosif Popoviciu, de fel din Pișchinți (lângă Orăștie) afliător acum în Cleveland, Ohio. (America) ne-a trimis 9 dollari 50 cenți (1900 Lei), primiți ca daruri după împărțirea de tabouri (icoane) studențești, dela armătorii:

Iosif Popovici din Pișchinți, 2 doll.; — câte 1 doll.: Nic. Herța (Căgir), Aron Dobroia (Rod), Ilie Popescu, Iosif Bota (Valdel), Dum. Muntean, Const. Bratel; — câte 50 cenți: I. Schiau Datai, Const. Chișș, Ion George, — de tot 9 dollari 50 cenți.

— Din Detroit Mich., a adnat daruri în același fel fratele Ion Mogoi din Rod (azi în Detroit, dela următorii: Câte 1 doll.: Ion Mogoiu, G. Suciua, Nic. Stăndu, Pamfil Prode, I. Manta, Ilie Narcaș, I. C. Bratu, I. Brumbaru, I. Joantea, Mih. Oligor, N. Boboloș, Nic. Lopa, I. Bucea, Mari Schiopesc, N. Comanescu și Gavr. D. Oanca, — iar D. Gligor 50 cenți. — De tot 16 doll 50 cenți (3300 Lei).

Din E Toledo Ohio, ni-a trimis harnicul frate Adam Bocan 25 dollari (5000 Lei), primiți dela:

Adam și Limza Bocan, 5 doll, Pavel Voigșan 2 dollari; Câte 1 dollar: Constantin Barbu, M. Rotariu, Dan Goca, Moise Comanilea, Lazar Comș.

Câte 50 cenți: Angel Stancu, Costică Dumitrescu, Pete George, Andrei Fărăcșan, Ioan Stoica, Sofia Vlad, Peet Cizmaș, Vasile Zidariu, Nick Ardelean, Dumitru Armenean, Ioan I. Ciolan, Irimie Picu, Ioan Suciua, Simza Voigșan, Cămpesș, John Carpenean, Nick Pop Vasu, George Mitrică, Vasile Gorgan, Elena Gaston; — Câte 25 cenți: Miadescu Stoianof, George N. N., George Necșș, Ioan Suciua, Vasile Silade, Ivrii Palasof, Ioan Sutaiu, George Trifan, Floria Popescu. — Total 25 doll.

Suma de azi . . . Lei 8.300.—
Din Nr. 47 . . . 142.926.—
De tot, pt. tabl. Lei 151.226.—

Iese cuiul din sac.

— „Societatea de Măine” —

Povestea lui Barbuse o știam eu toți. E un bun scriitor francez, dar după simțăminte comunist, ca orice jidan-rus dela Moscova. A scris plin de hulă despre România, într-o scrisoare protest din Paris. Apoi a avut cuteranța să vie în țară,

— fără să sibă teamă de poporul batjocorit. Doar acest popor trebuie să rabde tot, să foghiță jignirile ori-cui și — să tacă

La București însă iumea n'a prea făcut l-au făcut demonstrațe aspră în fața hotelului, apoi în stradă, iar gazețele toate, afară de cele de tot jidovești și jidovite, au scris împotriva lui Barbuse.

Nu ne miră de loc, dar ni-se dă acum și dovada pe față, despre aceea ce până-acum știam, dar se ținea destul de isteț sub vâl, că revista „Societatea de Măine” din Cluj a cărei Director și tot-factum e dl I. Clopoșel, se pune fără genă, alătura de „Dimineța”, „Adevărul”, „Auroa”.

În numărul său din urmă „Societatea de Măine” e foarte lăduoșă de romancierul „umanitarist” Barbuse, care, „impresionat” (adecă mișcat, atins la umanitara sa inimă) de veștile unor *crazimi* ce s'ar întâmpla în România, de pe urma răzcoalei dela Tatar-Bunar, s'a hotărât să ne cerceteze la țară a purces tota (adecă „foarte cum se cade.” Doar că, pentru a ținea o conferință, n'a găsit în București alt club, decât pe cel al socialiștilor internaționali și al comuniștilor. Foarte cum se cade!) „Ziarele conservatoare bucureștene, spune R. d. M., fac lucruri neingădulte, când protestează contra venirii lui Barbuse. D. Barbuse are tot dreptul să se dumirească, și d-sa ne va lua apărarea, dacă o vednicim”!

Ei, bine, atie dl Clopoșel că scumpul d-sale Barbuse abia a trecut Dunărea în Bulgaria și a vârs-t cu gură plină hule și ocări asupra României, pe care n'o află destul de înaintată, ca să lățească comunismul, raiul visat de el și de frații săi sufleteiți dela Moscova.

Ziarele române cari au ridicat cuvânt împotriva amestecului nechemat alui Barbuse și a altor sfătoși jidoviști din streinătate în trebile noastre, încă pot fi fericiți, că dl Clopoșel le numește, de altfel destul de fin și cruțător: „conservatoare”, adecă cari țin tot la vechila și tocitele forme vechi de gândire și nu-s așa de „progresiste”, înaintate, mergând cu jumătate de veac înainte, cum e, de pildă, „România de Măine”, care spore în orașul lui Moldovân Gergely, cel care și el ne spunea Românilor cari țineam la bietul nostru neam aici, că suntem înșopoliți, că nu ne putem înălța până la treapta lui de gândire: de a ne schimba haina și sufletul cu cel meghear.

De-l ascultam atunci pe Moldovan Gergely, aveam urcată întâia treaptă spre internaționalism, o treaptă mai înaltă, pe care stă dl Clopoșel și dela care până la Barbuse, la comunizm, laca, n'am mai avea mult de „urcat”... Așa, vai de noi, n'o să ajungem la aceste înălțimi niciodată!

Ca redactor al „Adevărului” și „Dimineței”, coleg cu d. Leonard Paukerow, dl Clopoșel de altfel nici nu putea să scrie în alt chip; poate i-s'a poruncit să scrie așa, și d-sa n'avea încotro. Articolul din fruntea revistei e de același fel, par'că cetești „Adevărul” ori „Dimineța”...

Dar „conservatoarelor” (înțelege în limba lui Barbuse: retrogradelor, pînțitoarelor în fatumerec) ziare românești, cari sunt de altă părere, nouă ni-se pare că — le stă mai bine în vâile acestor de priatire munți, prin cari trăește

poporul român, vâl încă lipsite de lumina dela Răsărit”, de c re rugăm pe D zeu să ferească și mai departe poporul românesc, și noi încă vom lupta ca să-l ferim. Căci e o lumină ce luminează și încălzește numai pe Jidani și pe jidaniți, iar pe creștiii buni și cinstiți, îi pârlește, avînd mentes să i prefacă chiar în scrum!

D-ta Veți fi frumoasă

dacă vei purta grijă de aceea, ca mistuirea d-tale să fie totdeauna regulată: Asta o poți ajunge cu mai mare siguranță folosînd mijlocul cu gust plăcut pentru curățirea sîngelui și măgare, KOPROL.

(558 2 2111)

NOUȚĂȚI

Întăul Mare Sfat al Bisericii ortodoxe române din toată țara, se va întruni în curând la București. Cnm era la noi în Ardeal Congresul național-bisericesc, în care intrau deputați din toate cele 3 Episcopate, — așa în „Congresul Bisericesc” dela București vor intra trimișii tuturor Episcopilor și Metropolitilor din toată țara. Fecare eparchie (episcopie), trimite 2 preoți din cel mai aleși al săi și 4 mireni din cel mai învâțați și cu tragere de inimă pentru biserică.

„Liga Națunilor” e intrumită de nou la Geneva. De data asta se desbat în ea lucruri însemnate: între altele și pricina cu „nummerus clausus” care e adus prin lege în Ungaria, privind școlile. Jidanii vor să-l desființeze, căci îi opăcește în urcarea spre culmile puterii, de unde să stăpânească toată țara, ca pe un pământ al lor. Hotărârea ce se va da la Geneva, va fi de mare însemnătate.

— Durerile reumatice, podagra (durere de încheeturi) și tot felul de dureri din răceală, — înceată îndată după o frecare cu „Spiritul-Diana” cel adevărat. (278 1) 16-

S'a desființat poligamia în Turcia. Sfatul țării a oprit și în Turcia „poligamia”, adecă dreptul unui bărbat de-a avea mai multe femei. Cel cari azi le au, rămân cu ele până mor, dar căsătorii nouă cu mai multe femei, nu mai sunt lertate.

Tată ucigaș. — În beție. Nenoricitul sătean George Hușan, venind dela crășmă beat, s'a dat la sfadă eu soția careținea în brațe un copil. El vrând să deie în nevastă, a lovit așa de nenorocit pe copil în cap, că acela a murit în scurtă vreme. Tatăl ucigaș e acum în temniță, — mulțumită crășmei.

Gerul grozav ce s'a lăsat deodată și pe la noi, nu e numai pe la noi, ci în toată Europa! Dar par'că nicăiri ca în Jugoslavia (Sârbia) unde a ajuns 11 grade sub zero.

Români necăjiți sunt Florea Domenic și soția, 9 ani, din Ighiel, cari au lucrat la pădure pentru întreprinzătorul de lemne și mangal Ioan Roth din Petroșeni. Au lucrat la el luni de zile și la socoteală le-a oprit, așa pe bunul său plac, 27.000 Lei din plata ce li-se cădea.

Bieții oameni au înaintat dlui Cuza o rugare, să le trimiță un apărător creștin, că tare-s necăjiți și ar avea bună nădejde într'un apărător din șirul „Ligii Apărării Naț. Creștine.”

Advocații din Ligă, cari ar dori să apere pe acești creștini necăjiți, să scrie lui Florea Domenic în Ighiel, p. Ighiel, j. Alba Inf.

Trimiteți după Calendare până nu se scumpește postal
D-l 1 Ianuarie încolo sunt mai scumpe!

Pricina cu Liceul din Orăștie.

Victorul școlael e mai asigurat decât ori-când! Nici pe-o clipă n'a fost vorba de închiderea acestui prețios așezământ cultural. Necazul e numai că n'are casă, și are azi neplăceri pentru asta.

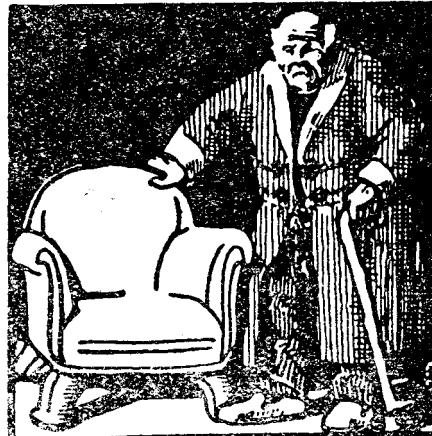
Pricina Liceului nostru din Orăștie, pentru casa fostului „Collegiu Kún”, e încurcată.

Și încurcătura a făcut-o numai ministrul de externe d. Duca, prin pripeala sa dela Geneva, unde a căzut în cursa Ungurilor. Aici a-casă, în 5 Septembrie, se făcuse înțelegere între biserică reformată și Ministerul Școlilor, iar în 7 Sept. d. Duca promitea ungurilor la Geneva, că — nici nu vom intra în casa lor goală din Orăștie.

Acum având dînsul să meargă de nou la Geneva, ne spune: leșiți din casă, că eu am spus acolo că nici nu veți intra!... — Pe când noi, după înțelegerea între Ministeriu și eforia maghiară, intrasem. Și Episcopul Nagy era bun bucuros că se capătă o chirie bună. Dar când a văzut că ce a promis (făgăduit) d. Duca la Geneva, a ridicat glasul și a început a cere alte lucruri, pe cari până-aci nu le ceruse, și a se lăpăda de învoirea făcută prin imputernicitul său Dr. Szökösy! De aci încurcătura.

Când acum deregătorile școlare române cearcă să descurce cumva lucrul, — Episcopul Nagy și sfetnicii săi le spun, rîzînd în pumni: „Dar noi nici nu vi-am cerut să leșiți de acolo ba nici n'am cuteza s'o facem!...” Înțelege: Vi-o cere Duca al vostru, care s'a scăpat cu făgăduința sa la Geneva și acum acolo îl află că n'a vorbit adevărul. „Noi nu vi-o cerem”, zic ungurii, dar în sine a-daug: numai cât punem pe oameonii nostri să-i steie în cale dlui Duca la Geneva și să-l întrebe acolo: „Cel cu casa Collegiului Kún din Orăștie? Ați intrat ori n'ați intrat în ea?”

Acolo, la Geneva, stau hătașiți unguri după prada lor... Iar aici a-

Contra Reumei

Glohtului, Ișlasului

este cel mai sigur și mai de folos leaac de casă, care liniștește durerile și tămăduiește:

„Diana” Franzbrantwein

Nu te lăsa dus în rătăcire, — căci veritabilul e numai cel cu inscripția „Diana”. (523) r. (111)

casă ne spun: „Dar noi nici nu vă cerem să ieșiți!“

Aici e pricina. Ungurii, isteți politici și incurcători de lucruri, au prins pe ministrul, care nu știe să iasă din cursă. — și pentru asta cere Liceului Vialcu grozava neplăcere, de a se muta acum în cap de larnă în altă casă, ori-unde, și a suferi toate mizeriile unei astfel de răsturnări, — pentru ca el să arate acolo că... și-a finit cuvântul.

Ministrul e vinovat de ușurința cu care a făcut acolo făgăduințe, asupra unor lucruri despre care nu știa cum stau acasă, — dar și mai vinovați decât el, sunt, firește, Ungurii, cari folosindu se de incurcătura Ministrului, se fac proști și nu vor să primească nici o înțelegere aici acasă, — anume pentru a face școlii românești o mare neplăcere și a da Ungurilor din Orăștie prilej să ridă câteva zile de năcazul școlii românești.

Incoala aște frații noștri Români și părinții copiilor din Liceul „A. Vialcu“, că d. Ministru al Școlilor Dr. Angheliescu, are cea mai mare și neclintită dragoste pentru liceul nostru cel cu bun renume, și e cu trup și suflet pentru el! Va face tot ce-l stă în putință, ca Liceul să își aibă cât mai curând și casa lui, în care să lucreze liniștit și mândru, la luminarea fiilor poporului nostru.

Din năcazul ce ni-l face răutatea veninoasă a Ungurilor, cari au izbutit a ne face o incurcătură, — va ieși un mare bine pentru Liceu. Se poartă azi la București grija mai viuă ca ori când pentru el.

Concetățenii noștri maghlarî ridă azi răntăcioși de neplăcerea ce au reușit să ne facă prin intrigi viclene acolo afară din țară. Noi le aducem aminte de un lucru: „Cine ride la urmă, acela ride mai bine!“

Statul a pornit proces, pentru a lămuî proprietatea acelei case. La desbaterea din 7 Dec. la Tribunalul din Déva, s'a adus înaintea Documentul hotărîtor: Memorialul prin care guvernul maghlar cere statului român despăgubiri pentru această casă, spunând că acea sumă i se cade fără îndoială lui, statului maghlar! Statul român plătindu-i-o, va fi moștenitorul lui în casă. Judecătorii țării încă își vor spune cuvântul. Procesul dela Déva s'a amânat pe 28 Februarie, până când se vor aduna toate dovezile hotărîtoare.

Elevii Liceului, trimiși deocamdată acasă, vor fi rechemăți încurând napoi, îndată ce se va aranja unde să se țină lecțiile mai departe.

Casa colegiului Kun, poate că va rămânea pe un timp oare-care goală, — arătându-ne prin asta de nou simțămîntele ce ne poartă Ungurii: Mai bine stee casa goală, pustie, decât o școală românească în ea! Vom trece însă senini peste neplăcerea ce se face școlii și — cu atât mai strălucitor îl vedem viitorul.

Poșta Redacției.

D-sale I. F. în Or. m. Lucrul așa cum îl scrii, nu l putem publica, pentru că ar însemna să cerți pe cineva pentru că face milă și acolo unde nu i se cere și unde, cel căruia se face, de ar fi la sine, — n'ar primi-o. Ce e aci de făcut? Să stăruiți ca o doamnă română sau o societate de dșoare, să formeze un Comitet de ajutorare și acel comitet să poarte el grija de acel bolnav. Asta le-ar arăta în lumină bună și atunci ajutorul nedorit ar putea fi refuzat de cel în drept, la cererea certorlalți miluitori.

D-sale P. I. în Slatina-nera. Ne-ai scris cerând foaie de probă și ceva cărți. Toată scrisoarea am putu'o ceii, afară de ce ne era mai de lipsă: numele. Pește puțință de ceii, nici numele nici meseria. De aceea rugăm pe toți căii ne scriu, să ne dea numele carat de tot. Altfel toată scrisoarea e în zadar.

Gemboasă Vichente din Tuncel-mare, ne-a trimis 60 de Lei, fără a ne da oficial postal și județel, — și așa nu l putem trimite folie, căci o comună Tuncel mare n'o aflăm în cartea comunelor ca să vedem în ce județ cade și ce poștă are.

Celor mai buni: Dați-ne adresele cetitorilor celor mai de seamă, 3—5 din a comună, ca să le trimitem numărul de Creditan cu număr de probă!

Cumpărați-vă

Noua Lege Comunală și Județană

(Legea pentru Unificarea Administrativă) tradusă pe limba poporului așa fel, că o poate înțelege și cel din urmă țaran, și își poate cunoaște astfel drepturile de cetățean la comună și la județ și dreptul slujbașilor față de el.

Prețul: 30 Lei, trimisă franco-recomandat. Banii înainte. Cu „rambus“ nu se trimite. — A se cere la:

Administrația „Libertatea“

D-ta suferi

de Reumă, Gicht, dureri, împunsături? Frescă și părțile dureroase cu SPIRITUL DIANA și durerile vor înceta îndată. Fil atent la numele „DIANA“ pentru că sunt falsificări în circulație. (584) 6—21 III

Moară de apă,

cu 2 petri, a de vânzare. Casă de locuit, grădină lângă ea. A se adresa la:

(588) 1—1 Ioan Barbara
O-ăștioara-de jos, p. Orăștie

Nr. 2094—925.

Publicație.

Se publică concurs pentru 6 guarzi comunali în comuna Cugir, cari vor intra în funcțiune pe ziua de 1 Ianuarie 1926. Reflectanții să prezinte ofertele la primăria comunală împreună cu certificatul de moralitate și dovada că au făcut serviciul militar.

Salariul e 1200 lei lunar.
Cugir, în 3 Dec. 1925.

(591) 1—2 Vasile Motoașcă,
notar.

Calendarul Național pe 1926

Fiind gata, — s'a trimis la toți cari au trimis banii pentru el. Prin cuprinsul său foarte ales, întrece pe cele din anii trecuți. A o privire istorică asupra întâmplărilor de seamă din anul trecut, prețului du le după dreptate și dând multe vederi (chipuri) din marile întâmplări ale anului.

Aflați aci vederi (chipuri) cari nu au fost încă publicate: *dela Marele Proces politic național dela Turnu-Severin; dela cea ca în poveștii dela Foșani, a lui Corneliu Codreanu (Căpitanul lor cu svastici, carile trase de 4 și 6 boi, și altele); —*

Mitunata istorie a Grecii „Soastica“, cu un chip foarte frumos; Vederi dela lucrarea Căminului Cultural dela Iași; noua față a Căminului cu rândul de sus prefăcut în biserică; Stadenții francezi lucrând alături de cei Români la Cămin! — apoi:

Vederi din Războiul din Marosa, cu Rifanii, — și altele.

Prețul Calendarului: 15 Lei trimis franco-recomandat.

Cel-ce cumpără 10 sau mai multe, îl plătește cu numai 12 Lei.

— Am alăturat Mandate Postale pentru trimiteră banilor, — fără plata înainte, calendarul nu se trimite, nici cu ramburs!

Rugăm să trimiteți după ele acum în curând, căci:

acest preț, e bun numai până la Anul nou! La Anul nou se soumpește poșta așa de tare, că și prețul Calendarului va fi altul, poate 20 ors 25 Lei!

Nr. 2096—925

Publicație.

Primăria comunală Cugir dă în arădă dreptul de adonat vamă în târgul de marfă și de porci pe timpul dela 1 Ianuarie 1926 până la 31 Decembrie 1926, prin licitație publică, care se va ținea în 27 Decembrie 1925, 11 ore a. m.

Prețul de strigare pentru târgul de marfă e 5000 Lei, pentru târgul de porci 500 Lei.

Licitatia va fi orală și cu oferte închise conform articol. 73—82 al contabilității publice.

Condițiile de licitație se pot vedea în cancelaria notarială în orele oficioase. (590) 1—2

Cugir, la 1 Dec 1925.

N. Muntean, V. Motoașcă,
primar. notar.

Saniute, de lemn, cu ferărie de lipsă, lucrate fin, pentru 1 perecană, pentru 2—3, — se găsesc gata, de vânzare, la subscribul.

Urban Pozdina
(589) 1-2 Orăștie, str. Căstului 1.

„CORVINEANA“ institut de credit și de economii, societate pe acții în HUNEDOARA

Convocare.

În baza § lui 19 din statute, domnii acționari ai institutului de credit și economii „CORVINEANA“, societate pe acții în Hunedoara, sunt convocați la

Adunarea generală-extraordinară care se va ținea în localul institutului din Hunedoara, la 27 Decembrie 1925, la orele 2 p. m., cu următoarea

ORDINE DE ZI:

1. Urcarea capitalului societar dela 1,000.000 — la 3,000.000 — Lei.
2. Modificarea statutelor.
3. Alegerea unui cenzor.
4. Eventuale propuneri.

Acționarii, cari doresc a lua parte la adunarea generală, sunt rugați a-și depune, în înțelesul §-lui 20 din statute, la casa institutului acțiunile și eventual documentele de plenipotență, cel mult până la 26 Decembrie 1925, la orele 12 a. m.

Hunedoara, la 28 Noembrie 1925.

Direcțiunea.